

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและความเป็นมา

ในสภาพปัจจุบัน ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะได้มีการเพิ่มแรงจูงใจในการทำงานให้แก่ข้าราชการทุกฝ่าย โดยการเพิ่มเงินเดือน ค่าจ้าง แต่ก็ยังพบว่ามี การลาออก จากงานของข้าราชการให้เห็นอยู่ตลอดเวลา ทำให้แต่ละสถาบันประสบกับปัญหาขาดแคลนบุคลากรในการทำงาน พยาบาลเป็นบุคลากรในทีมสุขภาพกลุ่มหนึ่งที่มีการลาออกจากงานในอัตราที่ค่อนข้างสูง โดยเฉพาะการออกจากงานของพยาบาล โรงพยาบาลศรีนครินทร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่พบมากถึงร้อยละ 9.94 ทำให้ส่งผลกระทบต่อปริมาณงานที่มีอยู่อย่างมาก จนต้องมีการเรียกพยาบาลขึ้นปฏิบัติงานเสริมตลอดเวลา ในช่วงระยะที่ผ่านมาตลอดปี 2533 มีการเรียกพยาบาลขึ้นปฏิบัติงานเสริมถึง 400 ครั้ง จึงสามารถให้บริการผู้ป่วยที่เข้ามา รับบริการที่มีปริมาณเพิ่มมากขึ้นทุก ๆ ปี ได้อย่างทั่วถึง แต่การกระทำดังกล่าวทำให้พยาบาลเกิดความเหนื่อยล้าเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากจำนวนวันหยุดลดลง ซึ่งอาจจะเป็นสาเหตุทำให้คุณภาพของงานลดลงได้

เป็นที่น่าสนใจว่า เพราะเหตุใดจึงมีการลาออกจากงานจำนวนมากเช่นนี้ มีการศึกษาที่พบว่า ความพึงพอใจในงานมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจที่จะอยู่ทำงานต่อไป โดยผู้ที่มีความตั้งใจจะอยู่ทำงานต่อไป ส่วนใหญ่จะมีความพึงพอใจในงานสูงกว่ากลุ่มที่จะลาออก (นิตยา อ่างถึงใน อัญชลี, 2531) Maslow กล่าวว่า คนจะพอใจในงานที่ทำก็ต่อเมื่องานนั้นให้ผลประโยชน์ตอบแทน ทั้งทางด้านวัตถุและทางด้านจิตใจ และสามารถตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของเขาได้

ในการปฏิบัติงานของพยาบาลบนหอผู้ป่วยเช่นเดียวกัน ถ้าพยาบาลมีความพึงพอใจในงานก็ย่อมมีความต้องการให้งานที่ตนปฏิบัติบรรลุผลสมความมุ่งหมาย แต่ในสภาพของความเป็นจริงแล้วไม่ว่าจะเป็นการปฏิบัติงานใด ๆ ก็ตาม ย่อมต้องมีอุปสรรคเกิดขึ้นบ้างไม่มากก็น้อย ตามแต่สถานการณ์ ปัญหาต่าง ๆ ที่มักเกิดขึ้นได้ นอกเหนือจากสภาพการทำงานในหน้าที่ ได้แก่ ความไม่พร้อมในด้านอุปกรณ์ต่าง ๆ สภาพแวดล้อมต่าง ๆ นอกจากนี้อาจมีปัญหามาจากสัมพันธภาพในการทำงานอันเกี่ยวเนื่องมาจากผู้ร่วมงาน การปกครองบังคับบัญชา รายได้ สวัสดิการ ความมั่นคงปลอดภัย ความก้าวหน้า ตลอดจนศักดิ์ศรีในวิชาชีพ ซึ่งถ้าไม่ได้รับการตอบสนอง

ตามความต้องการของบุคคลที่ปฏิบัติงานแล้ว ก็ย่อมจะมีความเบื่อหน่ายในการทำงาน คุณภาพของงานเสื่อมลง ไม่พอใจที่จะทำงานในสถานทีนั้น ๆ หรืออาจจะไม่พอใจที่จะทำงานในวิชาชีพต่อไปได้

จากสภาพดังกล่าว คณะผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความรุนแรงและความสำคัญ ของปัญหาที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ทั้งนี้เพราะคณะผู้วิจัยเชื่อว่า การที่บุคคลได้ทำงาน ที่ตนพึงพอใจ มีความพึงพอใจในงาน ก็จะทำให้การปฏิบัติงานดำเนินไปอย่างมี ประสิทธิภาพและประสิทธิผลซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของสมพงษ์ (อ้างถึงใน อัญชลี, 2531) และการศึกษาของวรรณวิไล และคณะ (2533) ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงมีความ สนใจที่จะศึกษาความพึงพอใจในงานของพยาบาลที่ปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศรีนครินทร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยคาดหวังว่าผลของ การศึกษาวิจัยครั้งนี้ อาจเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาด้านการบริหารงานพยาบาล ตลอดจนกระตุ้นให้ผู้บริหารงานพยาบาลเห็นความสำคัญของการทำให้เกิดความพึง-พอใจในงาน อันจะเป็นผลต่อการบริการที่ดี และความก้าวหน้าของวิชาชีพพยาบาล ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจในงานเกี่ยวกับสภาพการทำงาน สัมพันธ-ภาพในการทำงาน การปกครองบังคับบัญชา เงินเดือนและสวัสดิการ โอกาสก้าว หน้าในการทำงาน ความมั่นคงปลอดภัย และศักดิ์ศรีของวิชาชีพพยาบาล ของ พยาบาลที่ปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศรีนครินทร์ คณะแพทยศาสตร์ มหา-วิทยาลัยขอนแก่น

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอายุ สถานภาพสมรส ระยะเวลาการ ปฏิบัติงานและตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบ กับความพึงพอใจในงานของพยาบาล

3. เพื่อศึกษาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในงานของพยาบาล โดยการสร้างสมการทำนาย โดยที่ อายุ สถานภาพการสมรส ระยะเวลาการ ปฏิบัติงาน ตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบ เป็นตัวทำนาย และความพึงพอใจในงาน ของพยาบาล เป็นตัวเกณฑ์

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษา ความพึงพอใจในงานของพยาบาลที่ปฏิบัติงาน

บนทอผู้ป่วย โรงพยาบาลศรีนครินทร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

1.4 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

✓ความพึงพอใจในงาน หมายถึง ความพึงพอใจในงานที่ทำและเต็มใจที่จะปฏิบัติงานนั้นให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กร แบ่งออกเป็น 7 ด้าน ได้แก่ สภาพการทำงาน สัมพันธภาพในการทำงาน การปกครองบังคับบัญชา เงินเดือน และสวัสดิการ โอกาสก้าวหน้าในการทำงาน ความมั่นคงปลอดภัย และศักดิ์ศรีของวิชาชีพพยาบาล

พยาบาล หมายถึง พยาบาลระดับวิชาชีพที่ให้บริการพยาบาลผู้ป่วย ตั้งแต่ระดับพยาบาลประจำการ หัวหน้าทอผู้ป่วย และผู้ตรวจการพยาบาล

หน่วยงาน หมายถึง ที่รับผู้ป่วยไว้ให้การพยาบาลอย่างน้อย 6 ชั่วโมง

ผู้บังคับบัญชา หมายถึง ผู้ที่มีสิทธิ์ปกครองบังคับบัญชาระดับเหนือขึ้นไป สามารถมอบหมายงาน สั่งการ และสามารถพิจารณาความดีความชอบ เลื่อนขั้น เลื่อนเงินเดือน เลื่อนตำแหน่งของท่านได้ ได้แก่ หัวหน้าทอผู้ป่วย ผู้ตรวจการพยาบาล หัวหน้างานบริการพยาบาล

ผู้ใต้บังคับบัญชา หมายถึง ผู้ที่อยู่ใต้การบังคับบัญชาตามสายการบังคับบัญชาตามลำดับชั้นลงไป

เพื่อนร่วมงาน หมายถึง เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานอยู่ในหน่วยงานเดียวกัน

ผู้ร่วมงาน หมายถึง บุคลากรอื่น ๆ ที่ท่านต้องทำงานเกี่ยวข้องด้วย เช่น แพทย์ นักศึกษาแพทย์ เภสัชกร นักกายภาพบำบัด นักสังคมสงเคราะห์ นักปฏิบัติการคลินิก เป็นต้น

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทำให้ทราบถึงระดับความพึงพอใจในงานของพยาบาล และใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมความพึงพอใจในงานของพยาบาลให้เกิดความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น ๆ ขึ้นไป

1.5.2 ทำให้ทราบถึงตัวแปรที่มีผลต่อความพึงพอใจในงาน และใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริม ขจัด หรือลดตัวแปรนั้น ซึ่งจะช่วยให้พยาบาลมีความพึงพอใจในงานมากยิ่งขึ้น

1.5.3 เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการทำวิจัยต่อไป